

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Az új év küszöbén.

Irta: *Ember Károly.*

Nyomasztó bizonytalansággal hagyjuk el az 1912. évet. Minden téren, minden irányban lázas nyugtalanság uralja a lelkeket. A befejezetlen kérdések reánk, a kultúra munkásaira nézve: a fizetés- és nyugdíjügy.

A fizetések rendezése ügyében a főrendek ülésén a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által tett örvendetes kijelentések alkalmasak, hogy megnyugvást keltsenek a magyar néptanítók soraiban. S ez a testület vágyik is arra, hogy teljes megnyugvással lezárja a tanügyi lapok hasábjain a fizetések rendezésének nyugtalanító kérdéseit s ezzel több tért nyisson a magyar köznevelés-pedagógiai kérdéseinek szakszerű megvitatásaihoz; azonban minaddig, míg az egységes fizetés elvének győzelmeért magának a tanítóság-nak kell küzdenie, e komoly küzdelemmel föl nem hagyhatunk mi sem, mint hivatásos tanügyi lap.

Avérzöszivet gyógyítani sem megsemmisítem kell. A községi és hitfelekezeti tanítóság szíve vérzik attól a bántó megkülönböztetéstől, hogy az állami tanítókkal szemben 1907. év óta alarendeltebb helyzetet nyert törvényes intézkedéssel. Az nem lehet érv a törvényhozás előtt ez intézkedés támogatására, hogy az állami tanító az állam alkalmazottja, tehát több fizetést nyerjen a más jellegű iskolák tanítóival szemben. Az sem fogadható el érvül, amit boldogult Halász Ferenc könyve hirdetett, hogy a nemzeti nevelés nagy és magasztos feladatait az állami tanítók kiválóbb sikerrel szolgálják, mint az ugyanolyan érvényű képesítéssel bíró hitfelekezeti és községi tanítók. Ezt a könyvet csak az elfogultság iratta meg szerzőjével. Adatai is ilyen forrásból valók, azért értéktelenek. Hát nem tények szólnak amellett,

hogy egyes hitfelekezeti iskolák egész községeket s a kath. iskolák egész vidékeket neveltek érzésben és nyelvben teljesen magyarrá.

Azért, habár nyomasztó bizonytalansággal is mondunk búcsut az elmúlt évnek, akarjuk reményleni teljes bizonyossággal, hogy Zichy János gróf kultuszminiszter úr szavai valóra válnak: a magyar törvényhozás 1913. év január elsejétől kezdődőleg egységes fizetést állapít meg minden magyar néptanító számára. A magyar tanítók szolgálati idejük szerint beolvasztanak a XI., X. és IX. fizetési osztályokba s korpótlék, családi pótlék s általában mindennemű tanítói járandóság egyformán megillet majd minden érdemes magyar néptanítót. Ezt várjuk a miniszter úr kijelentései után a törvényhozástól és ennek éltető reményével lépjük át az új esztendő küszöbét. Boldog új évet!

Az alkohol.

Irta: *Karpinecz Emanuel.*

Dr. Fischer-Colbrie Ákos egyházmegyei püspök, a kassai patronázs elnöke, körlevelet intézett az ország törvényhatóságaihoz és a törvényhozás tagjaihoz, amelyben rámutat azokra a veszedelmekre és pusztításokra, amelyeket az alkohol okoz.

Történelmileg beigazolt valóság: Amerika öslakóit Európa népeinek fegyvere csak legyőzte, leigázta, de az alkohol kipusztította, maholnap irmag sem lesz belőle; Afrika öslakosságát nem a klimatikus szélsőségek, de az alkohol pusztítja; a Szarmata és a Szibéria síkság végtelenségén lakó muzsik nem az éghajlati mostohaság, de az alkohol fogyasztása miatt képtelen lerázni az évszázados deszpotizmust; Kína évezredes kulturáját az alkohollal egyenlő (sőt rosszabb) hatású ópium élvezete akasztotta meg; sőt a sarki vidékeken kőborló eszkimók is megismerkedtek a civilizáció eme átkával, mely őket a végpusztulás örvényébe hajtja.

Vajjon a magyarországi közérkölesök romlása nem-e az alkoholizmusra vezethető vissza? Való-

han úgy van! Szakavatott tudósok, szakemberek adataikkal támogatott állítása, bizonyítása igazolja: az indolák, degeneráltak, testileg elcsúszottak, erkölcsi züllöttek, szellemi fogyatkozásuk mind-mind az alkohol szülföttei, áldozatai.

Amely nemzet nepeisége pedig emyire van inficiálva, ott bizony a patronázs hatóságoknak igen sok, túl sok dolga van; inficiált nemzedék ivadéka csak korcs lehet, melynek lelke beteg, szelleme gyenge, tehetsége, akarata semmi, teste roskatag; az iso külső rossz behatásra összetörik, hogy az illemmel, a büntető törvénnyel összentközésben lévő cselekményt kövesse el.

Nagyon helyesen mutat rá a patronázs elnöke azon óvintézkedésekre, melyek alkalmazásával az alkoholfelvezet terjedésének útját állhatjuk.

A kormány ne tagadja meg jóváhagyását azoktól a szabályrendeletektől, amelyek a köresmáknak és pálinkamérészeknek szombat estétől hétfő reggelig való zárvarartását rendelik. Hajtsák végre kerlelhetetlen szigorral a köresmarosok és pálinkamérők visszaélésére vonatkozó rendelkezéseket. Korábban elsőtörtán itt-ott akadt és akad ma is néhány község, melynek képviselőtestülete a jegyző, pap vagy tanító meggyőző érveléseire hallgatva a szabályrendeletet meghozta a köresmáknak és pálinkamérők zárvarartására; igen ám az altera pars: a köresmaros, pálinkamérő felebbezésére a vármegyei pénzügyigazgatóság a felebbezést a felebbező érdekeinek megfelelően kényyszerűt elintézte.

Nagy bajunk, hogy a pálinkamérők és köresmarosok visszaéléseire vonatkozó u. n. törvényes rendelkezések csak a papíron léteznek, a gyakorlatban vajmi ritkán kerül sor azok alkalmazására: *pedig pusztul a nép — élvész a nemzet.*

Kívánatos, hogy a közhatalóságok a munkások heti bérért ne szombaton, hanem a hét első felében fizessék ki s hassanak oda, hogy a munkaadók a heti bértizedes napját a fenti értelemben megváltoztassák. Az illusztráció egyházfeljelem mélyen járó gondolkodására vall ezen óvintézkedés behozatalának ajánlása: mert hiszen a vasárnap a pihenés, az áhitat, az Isten napja kell hogy legyen — a valóban pedig a kenyér, az ültelthajhászás után való törtetés; az élvezetek, az örömök keresésének napja s végül a gazdaságok, ipari üzemek, gyárak heti lezárási napja, mikor a törvény rendelkezése szerint az üzemnek, a gazdasági munkának szünetelnie kell — de a pénzügyi lebonyolítása megengedett dolog s úgy hiszem, legpregonásabban fejezem ki magam, ha azt mondom: a vasárnap az üzlet szempontjából — a hét raadás napja.

Nemcsak a kormánynak, nemcsak a törvényhozásnak, de a kereskedő világnak, az ipari üzemek, gazdasági vállalkozások tulajdonosainak, a társadalom minden rétegének kötelessége a baj következményeit megelőző minden eszközt, minden módot felhasználni, minden ajánlott óvintézkedést megtenni annak megszüntetésére.

A mi a nép számára létesítendő alkalmas szórakozásokat, kulturintézményeket illeti, ezen kérdés elbírálásánál hosszabb lelegzetet véve, behatobban, tárgyilagosabban kell azt meghányini-vetnünk!

Minden ember életében három kritikus természet-szerű folyamat van — ez kétségtelen. Első a születés, második a serdülés, növekedés, harmadik pedig az elhalálozás: az időleges, a test rendellenes működéséből származó kritikus állapotok — a betegségek nem sorozhatók ide: — azok egyik embernél kisebb,

másnál nagyobb mértékben fordulnak elő, vagy egyáltalában nem is jelentkeznek.

A születés és elhalálozás: a kezdet és végről nincs mit beszélnünk. Jelen kérdés megvitatásánál legfeljebb annyiban szerepelnek: amennyiben, ha valamely ember a végzettől oly szerencsétlen helyzetbe jutott, hogy alkoholtól inficiált szülöktől kell származnia, születnie — legtöbbször öröklő szüleinek összes, e korból keletkező hibáit, fogyatkozásait, azoknak összes káros következményeit; melyeken az orvosi tudomány csak legkritikabb esetekben segíthet. A nevelés, oktatás, helyes irányítás, megfelelő körzetbe jutás némileg enyhíthetik, útját állhatják a katasztrófális eseteknek, de teljesen elűntetni mai napig nem sikerült s vajjon teljesebb valaha olyan gyógyszer és kezelési mód — olyan pedagógiai, nevelési fogásokat feltalálni, melyek (mint teszem a himió-veszettség elleni oltás) teljes garanciát nyújtanának a baj gyökeres javítására? — *az a jövő titka!*

Hogy az emberiségnek a sok, számtalan baja, veszedelme mellett egyik legnagyobb átká a terhelt-ség; fájdalom, hogy úgy van, való, letagadni nem lehet.

Úgy antropológiai, mint pszichológiai, valamint pedagógiai szempontból itelve az emberi élet folyamát: legkritikusabbnak, legmegszivlelendőbbnek kell elismernünk a serdülés, a testi, szellemi megerősödés korát.

Eredeti valóság: a szociálpedagógusok hiába sürgetik, hangoztatják, hogy a fiatal nemzedék 15 éves korától, ha nő férjhezmenetelig, ha férfi katonasor, esetleg nosulésig abszolúte semmi nevelésben nem részesül, semmiféle ellenőrzés alatt nem áll; a serdülő nemzedék olyan korban kerül ki az iskola ellenőrzése alól, mikor arra legnagyobb szüksége lenne.

A serdülés korszaka, mikor úgy a szellemi, mint a testi erők összes változatosságai: öntudat, a nem letébe, se stb. stb. kezdenek jelentkezni, van teljes nevelés — semmi felügyelet nélkül; az itt-ott társadalmi úton létesült, az ifjúság értelmi-erkölcsi irányítására szolgáló intézkedések; az egyházak által a hitoktatásra vonatkozó intézkedések; a törvényhozásnak, vármegyei törvényhatóságoknak ezen cél érdekében a kötött szabályrendeletei cél-szerűek és hasznosak lenének ugyan, de hiányzik mindenütt a tervszerűség. A jóakarát és nemes szándék jelentkezik ugyan, de hiszen ezek csak akkor válnak testté, ha valóban és mindenütt meglesznek — les, ki azokat meghonosítsa, vezesse.

Épen az alkohol az, mely a serdülő nemzedék által élvezve, mérhetetlen károkat okozhat egész generációk szellemi, értelmi, jellemi, erkölcsi (nemcsak sexualis értelemben véve) életére, sőt nepek romlásává, vesztévé válhat.

Nyilvánvaló: a serdülő nemzedék további neveléséről, felügyeletéről gondoskodni kell; ezt pedig azáltal érjük el, ha foglalkoztatjuk őket; ha minden községben lenne ifjúsági egyesület, olvasókör — ezeknek pedig meglenne az ifjúság értelmi képességéhez mért tartalmú könyvtára, melyet mindenki díjmentesen használhatna (a ma divó tagsági díjak feltétlenül törleendő); a tanító, pap pedig koronkint számon kérné, elsajátított-e valamit az olvasottakból; téiben az unalom elűzésére kocka, vagy más szórakoztató játék; nyáron tekejáték, versenyjátások, tornászati testgyakorlatok, labdázások; leányoknak nőnem viszonyaihoz, igényeinek megfelelő játékok;

időnkint ifjúsági színdarabok előadása (már ezeknek a bemutatása is milyen időre kötné le az illetőt?), mind olyan dolgok, melyek a cél eléréséhez vezetnek.

Sőt tovább megyek; gondolkozzunk csak: nem volna-e célszerű, ha az ifjúság által tartani szokott mulatságokon jelen lenne a pap, tanító és a községben található intelligencia családostól. Ezeknek pusztá jelenlété kizárná nemcsak az illem elleni kihágásokat, a trágár, illetlen beszédet, de elejét venné a sűrű előforduló dorbézolásoknak, verekedéseknek; s hogy a cél teljesen legyen biztosítható, nem volna-e üdvös, ha az ifjúsági mulatságokat az iskolában tanítanák?

Majláth Józsefné grófnőtől, a Bodrogköz eme nagyszonyjától sokat tanulhatunk — tanulhatunk, okulhatunk — nála születési rangfokozat, vagyoni ellentét nincs, ha a nép szellemi, értelmi, erkölcsi előhaladásáról, nemesítéséről van szó.

Végeredményében arra a konkluzióra jutunk: a pap és a tanító hivatott, hogy a falusi nép kulturái haladásának előharcosa, erkölcsi tisztaságának őre legyen.

Hogy pedig a kultura fátylavívóinek, az erkölcs őreinek ezen nemes hivatás betöltésére nem a hivatali kényszer, felebbvalói törvényes retorzió adjon impulzust, hanem önszántunkból, buzgóságból, nemes ügyszeretettől, ambícióból teljesítsék ezen ideális hivatásukat, töltsék be küldetésüket; szükséges, hogy anyagi gondtól ment életük legyen, mert aki anyagi gondokkal küzd, nem lehet hű bajnoka az idealizmusnak.

Ami kiadása van az államnak a javítóintézetekre, börtönökre, feyházakra, kórházakra, sanatóriumokra, lencházakra, azok adminisztratoraira, személyzetére s mindennemű ellátására; az igazságszolgáltatás intézményeire; — ezen két kulturái előharcos, erkölcsi ör anyagi gondoktól mentesített élete mellett ambícióval telített ügyszeretettel sokat, nagyon sokat takarítana meg az országnak.

Hol vagyunk attól? Mikor érti meg a nemzet zöme, az országot kormányzó tényezők, hogy csakugyan ez a helyesebb s mikor leszünk ott, hogy nemcsak elismerik ezt, hanem meg is valósítják.

A nép a kultura fejlesztésére fordított anyagiakat könnyebben képes fedezni, mint a tudatlanságból eredő, elkövetett anyagi károkat elviselni.

A valódi hazafiság.

Irta: *Vöröss Ferenc.*

Nem létezett még soha intézmény, amely annyiféle jogtalan támadásnak lett volna kitéve, mint a kath. vallás s e csupán azért, mert szemébe meri mondani gazdagnak, szegénynek egyaránt az igazságot.

A mi vallásunk elleni düh szülte azt az eszmét is, mely nem tudja összeegyeztetni a vallást a hazafisággal, a két fogalmat más körbe tartozónak s teljesen elütőnek tartja. Allitását természetesen olyan érvel indokolja, melyre bátran rámondhatjuk: «Si tacuisses philosophus mansisses». T. i. az igazi hazafi szívet-lelkét, szeretetének összes mélységét egyedül csak honára leheli, de a katholikus ember kiterjeszti azt mindenkire, ennél fogva nem valósulhat meg keblében az igazi honszeretet.

Az egyik praemissa hamis, tehát ilyen a conclusio

is. Hiszen talán csak nem részekre osztható sonkadarab a szeretet? Vagy nem olyan szám, melynek mennél nagyobb az osztója, annál kisebb a hanyadosa? A szeretet nem materiális, hanem spirituális, hasonló a lobogó lánghoz, mely anyagból ered, kiterjedhet, vagy teljesen megsemmisülhet; de részekre csak az anyag feldarabolása bontható. S valamint a láng a színt az égő tárgyak milyenségétől kapja: úgy a szeretet is sokféle elnevezést nyer irányától. De látta-e már valaki, hogy az irány megváltoztatta valakinek a szubstanciáját? Az utak a rajtok haladó emberen, állaton, kocsin semmi változást sem idéznek elő. Az ember megmarad embernek, az állat, kocsí annak, ami volt. Ha tehát az anyagi dolgok kompozíciója ily szilárd, annál inkább áll ez a szeretetről, midőn az Istenre, szülőkre, testvérekre vagy a hazára vonatkozik. Az igaz, hogy a szeretetet ki lehet zökkeneni formájából, de ez már más megfigyelés alá esik: ennek semmi köze sem az Istenhez, sem a hazához, az többé nem szeretet, hanem undok szenvedély. Ennél fogva az igazi szeretet oly egyszerű, mint az, aki teremtette, csak az ő elvei szerint kell vezetni, nevelni. A szeretet irányát pedig e szavakkal jelölte meg a jó Isten: «Szeresd felebarátodat, mint önmagadat». Tehát nem azt parancsolja a Mindenható, hogy Pétert jobban szeressük, mint Pált, vallásunkat jobban, mint hazánkat; hanem olyan szeretetet, mely egyformán terjed ki minden emberre. Aki pedig mindenki iránt érdeklődik: nem hagyhatja ki szeretete köréből hazája polgárait sem, annál kevésbé azt a földet, amely őt táplálja. Hiszen Kőlesey szerint: a haza a legszentebb kapcsolatokkal egybefoglalt emberek társasága, magában foglalja az emberi szeretet és öhajítás tárgyainak egész összességét. A haza nem egyéb, mint atyáink által Istennek épített oltár; oly ház, melyben az élet első örömeit izeljük. A haza valóságos yare-dicsomkert, amelyben mindent szabad és kell tennünk, ami az isteni parancsal nem ellenkezik.

De vizsgáljuk meg objektív szempontból a hazafiságot. Mi is az tulajdonképen, ha nem oly szeretet-adta érzélem, mely képessé teszi a honfit hazája dicsőségeért és boldogságaért közremunkálni akár jó-akár balsorsban? És aki ezt az érzélem minden emberrel szemben gyakorolja: annak emberszeretet hevíti keblét. Ebből következik tehát, hogy az emberszeretet általános jó, csak hogy eszméje hasonló a kidolgozandó tételhez, melyet sokféleképen lehet felfogni; olyan, mint az irás, melyet egyöntetűsége dacára más kézvonásokkal vetnek papírra; hasonló a több nyelven kifejezhető gondolathoz, vagy az emberi éléthez: halandó és halhatatlan, egyszerre harc, mely csak akkor lehet mindenkire nézve szerencsés kimenetelű, ha anyagira és erkölcsire osztjuk, amazt helyhez kötjük, az utóbbit pedig minden ember lelkéhez.

Az erkölcsi jó oly sok medencén megy keresztül, mint a folyóvíz. A vallásból fakad s csak akkor fog enyhítőleg csereggedzni és folydogálni, ha a szellem azon utain halad át, amelynek gondozója az Isten által teremtett lélek. Ennél fogva az erkölcsi jó és lélek között oksági összefüggés van; amaz eszköze az utóbbinak, melyhez nemzetiségi tekintet nélkül örök boldogság fűződik az erény és örök kárhoz a bűn követése esetén. Ebből világos a közös munkát igénylő közös cél, ami egyetemes szeretet nélkül el sem képzelhető. Ez a lényege az általános erkölcsi jónak. Egészen másképen kell érteni az általános anyagi jót, amely csak a remény tárgya, de a valóé

sohasem lehet. Mert az emberi tehetőség nem oly tökéletes, hogy minden anyag érdekeit egyformán szolgálhassa. A nap képes forró sugaraival mindenre melegítő hatást gyakorolni, de az ember csak kis gyertyaszál, melyet ha az egyik helyről a másikra visznek; mindenhol sötétséget hagy maga után. Az emberi erő tehát csak a maga kis körében tud jótékony munkát végezni s épen azért nem az általános egészhez, hanem annak részéhez: a családhoz, közegehez, hazához kell fűződnie.

Voltak és vannak ugyan emberek, akik faradozásokkal az egész világnak szolgálatot tettek és tesznek, pl. Kolumbus, Vatt Jakab, Fulton Robert, Stephenson György; de ez nem bizonyíték az emberi tehetőség végtelenségére, mert ezek is hazájuk érdekében működtek s világpolgárságuk csak következménye hazafiságuknak. Mert aki nemzetet dicsofti, jöletét előmozdítja: az nagy hazafis, s ha tevékenységének sikere hazáját kívül is tapsokat arat, ez csak megerősíti hazafiságát, mivel «rossz hazafi világpolgár nem lehet». Aki nem szereti feleségét, rendszerint gyűlöli családját is; aki nem ragaszkodik hazájához, megveti az emberiséget is.

De az általános emberiséget az előbbi szubjektív ökösködés mellőzésével is a priori magában foglalja a hazafiság. Hiszen a gyermeknevelést sem a haza, hanem az emberszeretettel kezdjük. A gyermek előbb szülőit, testvéreit, rokonait, családját, közeget ismeri meg s csak azután jut a haza fogalmához.

Egyebiránt vallásalapítónk, az Úr Jézus is szerette hazáját, különben hogy lehetne értelmezni szavait: «Adjátok meg Istennek, ami Isténé, a császárnak, ami a császáré». S ezenkívül példájával is megmutatta hazafiságát. Híven teljesítette a törvény parancsát és pontosan megtartotta nemzetének szokásait, meg azokat is, melyek őt nem kötelezték, például megfizette adóját, jóllehet ezzel, mint szegény, nem tartozott. Soha nem tett semmit, ami a közrendet és békét zavarhatta. Annnyira tisztelte a felsőbbet tekintélyét, hogy abban még a legundokabb hatátlanság se akadályozta meg. S miután az Úr Jézus példáját minden időben követték a keresztények, valásunk sem tanít má más, nem mondhatja ki tehát minden józan ész, hogy a kath. vallás az alapja az igazi hazafiságnak, ezzel függ össze minden művelődés és polgárosodás, enélkül minden szak szövirág.

A legnagyobb magyar a hazafiságról és a haza iránti kötelekekről beszélve azt mondja: nem nagy szavak, cifra irázisokkal rojjuk le kötelességünket a haza iránt, hanem azáltal, ha minden tere mentül több értelmes, képzett és valódi tudással bíró embert formálunk. Hol a valódi tudomány? Hisz az Isten effőde az ember szeméi elől a tudás határait! Hiába ökösködik a véges ember, hiába úzi a tudomány szomja a lelket bármire: Isten nélkül nem megy senki semmire, törekvése csak légbuborék, mely előbb vagy utóbb a semmibe vesz. Ennélégva Szechenyi is képzett emberei alatt oly egyéneket ért, akik a kath. vallásból merítik hazafiságukat.

De a história is bizonyítja, hogy a kath. szellemben nevelkedett tudósok többet használtak a társadalomnak és maradandóbb hírnevet szereztek, mint mások.

S ha csupán eszokokra támaszkodunk, akkor is a kath. vallásban találjuk esiráját az igazi hazafiságnak. Melyik vallás tanítja az önzetlenséget; melyik parancsolja, hogy a rosszat jóval fizessük; há valaki követ dob meg, kenyérral hajtsuk vissza; melyik szereti és imádkozik ellenségeiért is? Ki tudja Krisz-

tus szelleme nélkül hazája dicsőségét és boldogságát szoval, tettel vagy bármiképen előmozdítani, ha azokért nem jutalmat, hanem gúnyt, haladatlan-ságot, üldöztetést vagy biztos halált várhat? Pedig ebben áll az igazi hazafiság. Ellenségeink szeretik, az okori népek hazaszeretétét emlegetni a kath. hazafiság megdöntésére, de ezzel épen maguk alatt vágják ki a fát. Csak egy-két példát hozok fel. A peloponnesusi háború alkalmával annak szolgáltak a zsoldosok, aki őket jobban megfizette. Vagy Coriolanus nem harcolt hazája ellen, mikor önző érdekei miatt száműzték? Ezer meg ezer bizonyíték van a jelenkorból is arra, hogy vallásunk ellenségei csak addig fűjják a hazaszeretet notáját, míg mellette pipálhatnak, tancolhatnak és lúzhatnak; de ha sikra kell szállni annak érdekeiért, vagy anyagi aldozatokat kell hozni a haza oltarára: struccmódrá a hallgatás homokjába zarkóznak, hogy önző érdekeik vagy duzadt erszényük csorbát ne szenvedjen. A nép éhezik, panaszkodik, sir, kesereg, a haza bukófelben van s a hitetlen töképenzes abban találja a hazafiságot, hogy félrehuzodik, hallgat, mint «a rideg pusztában tengődő egyetlen fa, amely nedvet görösös gyökereivel a száraz homokban szomján szedi, melyet szél kopaszít, harmat nem eszét s melynek ágain madár nem zeng, arnyékában pedig állat nem enyhül». Pedig Kölcsey szerint is: az ember nem önmagáé, hanem a társadalomé, amelyben született, amely keblén hordozza.

Ha tehát a társadalom gondoskodik rólunk, napokint annyi jóval halmoz el, nem igazságtalanság-e rászünkrol viszont jót nem tenni? Hiszen «kéz kezét mos», csak a kölcsönt fizetjük vissza. A társadalom, a haza nem azért tartja gyermekeit, hogy mostoha szerepet játszanak vele, hanem a közös jó viszonyért, amely a haza boldogságára okvetlen szükséges és amelyről már Thukydides mondja: «En azt hiszem, az összességre nézve erős államokkal inkább segítheti az egyeseket, mint az egyes polgáraiban szerencsés, de általában romladozó; mert ha dolga is van az egyesnek, de az állam bukásával az is elvesz». S ez nagyon természetes! Ha édes hazánk elvesztené önállóságát, megszűnnék népének szabadsága is s akkor a haza minden polgára egy idegen zsarnoknak kezébe esik, ki nem tesz különbséget az enyém és a tied között, hanem ráteszi kezét minden vagyonra legyen az szegényé vagy gazdage. Jó volna tehát, ha minden ember szívébe vésné az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit s egymást segítve, közös erővel munkálkodnék mindenki a haza érdekében. Csak-hogy: akinek lelkében az ördög ütött tanyát: onnan kivész minden, ami szent és oly pusztaság támad, hogy nem fogamzik meg abban semmi érzet, semmi részvét, nem érti meg e mondat jelentőségét: dulce et decorum est pro patria mori. S ha néha talán tesz is valamit a közügyért, ez még nem hazafiság, hanem a körülmények által okozott szalmaláng lobbanása, hatás-vadászat, pillanatnyi hevülés s azután nagy semmi. Hamis és hiú önámítás tehát minden hazafiság, amely a vallással nincs összeforrvá. Azért:

Ha csak az Úr nem építi a házat,
A kőműves hiába épít;
Hacsak az Úr nem őrzí meg házádat,
A honvédők hiába védik.

Krisztus szelleme nélkül minden mulandó, minden kártyavár. Szerencsés a nemzet, melynek honat a kath. religió vezérli, mert az ilyen nemzet erkölse ép, romlatlan. Jöhetnek az ily nemzetre a megpro-

bálatás és szenvedés súlyos napjai : nem fog elveszni soha, mert támasza az a kereszténység, amely nem emberi tákolmány, hanem a végtelen Bölcsesség műve : «aki nemcsak az eget és földet, nemcsak az embereket és angyalokat, hanem a parányi és megvetett féregnek belső részeit, a madárnak pelyhét, a fűnek virágját, a fának levelét nem hagyja el, hanem összetartja alkatrészeit». Amely nemzet fölött tehát az isteni gondviselés működik : ne feltse hazáját. Mert ha a végtelen Isten, aki a természet titkainak őre, aki az évszakok egymásutánjának megvalósítója, a villámlás és menydörgés vezetője, az eső, hó, harmat előidézője, akinek tudta és akarata nélkül egyetlen hajunk szála sem görbülhet meg, aki mindent tud és lát : nem tudná a mi hazánkat is helyes elvek szerint vezetni, akkor senki sem fogja megmutatni a célra vezető utat. Elég bizonyíték erre az ókor, melyben minden nemzetnek megvolt a maga vallása s az, jóllehet szoros viszonyban volt a hazafisággal, mégsem tudta azt oly virulóvá tenni, hogy a haza boldog lett volna : mert az a mód, ahogyan akkor tisztelték az Istent, egy abszolút tökéletes lényhez teljesen méltatlan volt. Csakhogy az ókorban meg lehet azt bocsátani, mert ha az Isten-fogalom téves volt, az istentisztelet sem lehetett tökéletes. De igen furesa a dologban az, hogy az ókori kultusz ahelyett, hogy az emberi szívet az istenség imadására vezette volna : a legnagyobb erkölestelenségbe sodorta, úgy hogy utóljára a «panis et circenses» voltak a nép szellemi kincsei s csak ezen anyagi istentisztelet után sopankodott. Így az Epikureusok főcélja az anyagi élvezet volt. Zenó stoikus iskolája az «Ignoramus»-t tűzte zászlójára stb. Azonban dacára a ferde iránynak : a régiek mindig nélkülözhetetlen vezérnek tartották a vallást.

Sokrates az államot istene fölé emelte s mindig azon óhajának adott kifejezést, hogy az isteneket az állam törvényei szerint kell tisztelni. Xenophon delphii oraculumtól kérte azt a tanácsot a perzsák elleni háborúban, amelyet csak a Mindenható adhat. Plato többször értekezett oly boldog eszményi álomról, amelyben a politheizmus vitte volna a főszerepet. Aristoteles, a logika mestere, az egész világ fölött álló lénynek képzeli az Istent : Seneka pedig már hátróztatottan állítja egyik munkájában : «hogy senki sem lehet a jó Isten segítségével és emberszeretete nélkül, csakhogy ez a hitte nem változtatta érzületét, mert a legnagyobb uzsorások egyike volt. Britanniában több milliót adott uzsoráskamatra s hogy még nagyobb nyereséget zsaroljon ki, hirtelen felmondott minden adósnak, amivel azután egész Britanniát lázadásra ingerelte. Ilyen vallási viszonyok mellett azután nem esudálható, ha az ókor tele volt polgárháborúval, egyik nemzet a másik után bukott, mert a labrakapott erkölestelenség elsodort mindent. Erről panaszkodik Horac is Augustushoz intézett ódájában is szükségesnek tart egy oly vallást, mely a birodalmat bukásától megóvja, midőn így ír : «A roskadozó birodalom orvoslására kít hívjon a nép az istenek közül segítségül?» Sőt Plató is belátta kora romlottságát s az igazi hit vezérszerepét, midőn így szól : «Ha a világ mai sorsán javítani lehet, akkor ez csak valamely istenség közbeléptével fog megtörténni, ki nekünk a valódi igazság ideálját megmutatja; vagy más helyen fölkiált : «várni kell, amíg eljő, aki minket az Isten és az emberek iránt való kötelességeinkre megtanít».

Vallásos volt tehát az ember minden ízében, életének összes viszonyait vallási eszmékkel szötte át :

csak az istentisztelet helyességével nem volt tisztában s e bizonytalanságban vadabbnál-vadabb dolgokat talált ki. Állatokat, fűveket, erdőket, vizeket, tüzet, egyszóval mindent imádtak, amelytől vagy féltek vagy hasznot vártak úgy saját maguk, mint hazájuk javára. A sok vallás chaosából az Úr Jézus szabadította ki a népet, aki nemcsak tant hirdetett, hanem követőkre talált s hiveit egy hazához, az anyaszentegyházhoz kapcsolta, amelyen a pokol kapui soha erőt nem vehetnek.

A középkor népei jókor átlátták Jézus magasztos tanának igazságait s az egyház törvényeinek egyöntetűségét, azért siettek azt magukéva tenni, ezen az alapon nevelték gyermekeiket és szolgálták hazájoknak. Boldogság honolt azon országokban, amelyek a keresztény vallást felvették. Magyarországnak is a kereszténység adott életet. Az igaz, hogy Árpád alapította meg hazánkat, de oly nemzet, mely örökös üldözést, harcot és háborút hirdet, már magában hordja bukásának csiráját : amennyiben a leigázott népek fel-fellázadó bosszújának martalékává kell előbb vagy utóbb lennie. Ez volt a sorsa Atilla utódaiknak, ez lett volna a magyaré is, «mert ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz, aki azt őrzi». Azért Szent István királyunk is iparkodott e vallást a magyar nép vérébe oltani, mert tapasztalta, hogy a magyar fegyver dicsősége szerezhett hazát, de nincs államalkotó ereje. S első királyunknak e nemes tette a magyart igazán emberré varázsolta, állati durvaságából felemelte a civilizált népek sorába, közelebb az eszményképhez. Istenhez. És e szent hit nemcsak nagyvá tette a magyart, hanem úgy bevésődött a magyar szívébe, hogy a vallásért küzdeni annyi volt, mint a hazát védeni : az egyháznak leg-hűbb fiát tartották a legnagyobb hazafiúnak. Volt is öröm és boldogság e honban ! Aeneas Silvius szerint : «oly köztiszteletben állott akkor a magyar, hogy nem volt ország, nem volt hatalmasság a földön, mely belekötöni merészkedett volna». De a magyar akkori nagyságát hirdeti az a körülmény is, hogy a pogány hitű népek mind az ozmán járma alá jutottak, csak a mi hazánk tett csodálatos kivételt, megőrizte az Isten szeretete és a nép élő hitte, amely általános volt, mert Szent István a katholicizmust államvallássá tette, mivel a nemzetet, mint önálló államot, csak azon a vallásérkölesi alapon lehet fenntartani, amelyen létrejött. S megoltalmazták karral és karddal e hazát azon törvényhozóink, államférfiaink, hadvezéreink, akik Jézus hitében nevelkedtek. De amikor a regnum Marianumban a polgárháborúk és a későbbi idegen elemek téves tanaikkal megmetyeltyezték a magyar hitét, becsületességét és erkölcsét : letűnt a haza szerencsecsillága is, kihalt kebeléből a hit és a hazaszeretet. Ez a baj van napjainkban is. A hitetlen nép elfelejtette, hogy a középkorban a katolikus vallás őrei a zárdák voltak a hazafiság megőrzői, nem mer a bibliába nézni, mert jól tudja, hogy a történelem tanulmányozása arra a Gondviselő Istenre vezet, akit együgyűségében gyűlöl s szeretné a társadalomból kivetni. Hiába, a magyar nem akar más kárán megokosodni, most akarja azt a butaságot megtenni, melyet Franciaország tett 100 évvel ezelőtt s amelynek káros következményei ma is aggodalommal töltik el egész Európát. Annak az eredménye a protestantizmus, voltairianizmus, liberalizmus, racionalizmus, nihilizmus, szocializmus, anarchizmus, melyek éles fogalkát már hazánkban is vicsorogtatják s szétmarcan-golással fenyegetik a magyar társadalmat. Pedig a

hires angol Burke Edmundé is azt mondja: «Ha mégis a tévedés egy pillanatában a pokol által gyártott itálról okozott örvongásban gyarlóságunkat abban tüntetnők fel, hogy a keresztény vallást kiküszöböljük, amely eddig dicsőségünket képezte, mely nálunk szüntegy, mint más nemzeteknél, a polgárosodásnak forrása volt, akkor, jól tudván, hogy a szellem az irt nem tűri, nem menekülhetünk az aggodalomtól, hogy valami nagy és lealacsonyító tévedés fog helyébe lépni». Vagy Thiers így nyilatkozik: «Ha valamely megállapított vallás nem uralkodik, az emberi szellem ezer egymással elkéseredett harcban álló felekezétek által izgattatik és lealacsonyíttatik». A magyarnak pedig megvan a maga vallása, csak vissza kell tenni hozzá és összeforrasztani nemzetiségével, mely az emberi szív valódi érzelmeire alapítva, egyeseknek erkölcsét szabályozza, az idő által megszentelve, türelmetlenség és üldözés nélkül, ha egész összegét nem is, legalább a polgárság legnagyobb részét hagyományos és mely tisztelőben álló oltár körül egyesíti. Ennek politikai szüksége nyilvánvaló, mert csak annak a népnek döböghat koblenben az egyetértés, felebaráti szeretet, becsület és erkölcsösség, igazi hazafiság, aki a katolikus oltártól áldozik; mert ott tanulja meg az ember, hogy Isten után a szülőknek és a hazának van lekötöztetve: «pertinet ad virtutis officium vivere patriae». Tertullian szerint pedig: «A keresztény tudja, hogy a királyt is Isten rendelte, akit tehát szeretni, tisztelni és becsülni kell».

Vége a katolikus vallásnak önzetlensége, midőn háladási bábefoglalja felebarátját a királyt, hazát, nemzetet, elég nagy biztosíték isteni eredetére és annak kimondására, hogy államvallás csak a katolikus vallás lehet, vagyis a hazafiságnak legerősebb tamasza csak az isteni kereszténység; mert az emberi sohasem lehet oly tökéletes, mint az isteni mű. Az emberi mindig mulandó, az isteni pedig állandó. És ha már a pogány istenek elhanyagolása sok rosszat hozott Hesperiaira «Di multa neglecti dederunt Hesperiae mala luctuosae», mennyivel nagyobb csapásokkal látogat meg minket az az igaz Isten, akinek bölcsessége «elér végtől-végig és mindent kellemesen elrendez», de «Haragjában összezúzza a népeket». «Boldog a nemzet, melynek Istene az Úr!»

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Kérelem!

Huszonöt évi sikerteljes munkásságom és az a szerencsés körülmény, hogy az ország szívéből, Budapestről, vagyis a középpontból intézhetem édes hazánk minden vidékére kiható zenei és egyéb irodalmi működésemet, arra indított, hogy a már eddig gyűjtött és szerzett Mária-dalokat és verseket (10 füzet már megjelent), további gyűjtéssel kibővítem, hogy így a nép és kántorok ajakán itt-ott élő, de még nyomtatásban meg nem jelent zenei gyöngyöket és ennek megfelelő szövegeit a beküldő, esetleg a szerző vagy költő nevével együtt, a késő utókor számára megmentssem és átadjam.

Amint szép magyar hazánk gazdagon termő földjét a jó Isten áldást hintő keze bölcsesen teleszórta a legtarkább, a legpazarabb színű és illatú virágokkal, ép úgy tele van e dalos hon, Máriaország, szebbnél-szebb dallamokkal, gyönyörűbbnél-gyönyörűbb költeményekkel. Ezeket a dallamokat, költeményeket,

ezeket a virágokat akarom jó embereim segítségével összehozni s egy bokrétaiba kötni, hogy így közkinccsé válva, mindenki hozzáférközhessék.

Míg a Mária-dalok gyűjtését csak folytatom, addig a többi egyházi és világi művek összehordását ezenel megkezdem. Tehát a Mária-dalokon és énekeken kívül még a következőket kérem beküldeni:

1. **Egyháziak**: Präludiumok, dudajáték (pasztoralék), karácsonyi, husvéti, pünkösdi stb. énekek; színes, gyász, kis és nagymise énekek; szentségének, Jézus szíveről szóló énekek; szentekre vonatkozó énekek; szóval bármiféle karok s egyházi dalok stb.

2. **Iskolaiak**: Egy-, két- vagy többszólamú dalok; dal- és virágjátékok, melodramák, gyermek- és vegyeskarok; gyermekeknek való zene- és énekdarabok stb. stb.

3. **Világiak**: Mű- és magyar népdalok; tánc-, hallgatózene; férfi és vegyeskarok stb. stb.

A zeneművek lehetnek bármilyen hangra és hangszerre írva; orgona-, harmonium és zongarára írtak azonban, a sorrend, a kiadás s egyéb körülményekhez képest, előnyben részesülnek. A gyűjtés kiterjed eredeti, sajátszerzeményű kompozíciókra is.

Joakáro gyűjtőimet a következőkre kérem még!

I. Legyenek kegyesek a beküldő, szerző-, a szövegíró nevét és az eredetükre vonatkozó egyéb adatokat, amennyire csak lehet jelezni s a kéziratot tisztán és olvashatóan megírni.

II. Kéziratot nem küldök vissza.

III. Miután e díszes műsajtó alá rendezésével nagy és költséges munkát végeztek, arra kérem mélyen tisztelt gyűjtőimet, hogy eme nagy vállalkozásomat az eddig megjelent munkáimnak szívélyes megrendeléseikkel támogatni kegyeskedjenek. Egyébként nálam bármely más egyházi és világi zenemű is megrendelhető.

Pontos és gyors kiszolgálásért kezeskedem.

A megrendelést legcélszerűbb postautalványon eszközölni, mert az utánvételezés a szállítást drágítja és lassítja.

Gyűjtőmunkatársaim és csekélységem működésére Isten áldását esdve, a jó honleányok és nemesen érző hazafiak szíves támogatásait kérve, maradtam hazafias tisztelettel

Kontor Elek,

a Szent-István-Társulat Irodalmi és Tudományos Osztályának tagja.
Budapest, II. Albrecht-út 7. sz.

Társadalmi kérdés és etika. A marxista irány és a modern szociáletikai irány bölcséleti alapjainak vizsgálata. Irta dr. Jchlieska Ferenc. A méltóságos és főtisztelendő dr. Fischer-Colbrie Ágoston püspök úrnak ajánlott mű a Szent-István-Társulat tagilletménye gyanánt jelent meg. Ára 1 korona 50 fillér. Kapható a Szent-István-Társulatnál, Budapesten.

Dr. Giesswein Sándor kitünő szociál-etikai munkája, *Társadalmi problémák és keresztény világnézet* után semmiképen sem foglalkozhatnánk érdekesebb könyvvel, mint épen a dr. Jchlieska Ferenc művével, amely amannak szinte kiegészítőjeül tekintendő. Míg dr. Giesswein tanulmánya a keresztény társadalmi irány elveit ismertette teljes behatóan, addig dr. Jchlieska könyve a Marx-féle irányt és a modern autonóm, Isientől elvonatkoztatott erkölcsant ismerteti és bírálja. Ez a könyv is a keresztény szolidaritás irányához jut el. Ez a szintén apologetikus könyv azonban már nem bocsájtkozott az egyedüli helyes álláspont pozitív tárgyalásába, hanem megelégedett a fölvelek följegyzésével. Ezeket a fölveket

dr. Giesswein Sándornak előbb megjelent művében nyílt teljes alaposan tanulmányozhatta az olvasó. Épen e körülmény az, amely a két szerzőnek két különböző anyagú, de lényegileg a legszorosabban egybefüzdő tanulmánya között oly szoros kapcsolatot teremtett.

A társadalmi kérdés és etika kölcsönös viszonyára nézve háromféle felfogás uralkodik a szociológusok és bölcselek között. A *Marx-féle amoralizmus*, az etikát a nemzetgazdaságból és a társadalmi életből kikapcsolni akarja. A történelmi materialisták nézetével szemben álló *modern szociáletikai irány* a nemzetgazdasági és a társadalmi életben újból jogaiba akarja helyezni az etikát. Azonban ez az irány nem a keresztények iránya, mert nem a régi, fenséges keresztény etikát, hanem az autonóm, Istentől elvonatkoztatott erkölcsletant szeretné uralomra juttatni. Megpróbálta ezt már egyszer annak idején a Smith-féle nemzetgazdasági iskola is és teljes kudarcot vallott. Épen a Marx- és Engels-féle történelmi materializmus tört ennek az iránynak a legkegyetlenebbül. Az egyedüli helyes és igaz etika hívének, a *keresztény szolidaritizmus* védőjének könnyű munkája van eme két irányzattal szembe állani, hiszen épen a smithianizmus rettenetes romboló hatásai adtak erőt és életet a Marxistáknak. E két irány bíráló bemutatása s egymással való szembeállításuk szinte magától is kimutatja a helyes nemzetgazdasági irányt, mely a régóta vallott és sok egyszerű jötekonny társadalmi hatást eszközölt keresztény etikában van lefektetve.

A nemzetgazdasági irányok kialakulása szerint dr. Jehlicska könyve is két részre oszlik. Az első rész a Marx-féle amoralis irány vizsgálatával foglalkozik, míg a második rész a modern bölcselek szociáletikai irányával száll szembe. S mint előbb mondtuk, Smith nemzetgazdasági tanai szoros összefüggésben vannak korának vallás-erkölcsletlen felfogásával, tehát az autonóm etika már egyszer megpróbálkozott a nemzetgazdaságban, de a próbát nem állotta meg; tehát a második rész ezzel az iskolával is részletesen foglalkozik.

Első rész: A marxista amoralis irány vizsgálata.

Dr. Jehlicska első sorban is pozitíve ismerteti az egész irányt. Kimutatja a marxizmus bölcseleti alapját és anyagelvi kiinduló pontját. Marxék tana szerint általános és örökérvényű erkölcsparancs nem is létezik. „Mi azt állítjuk — írja Engels — hogy minden etikai elmélet végeredményében nem egyéb, mint a mindenkori nemzetgazdasági viszonyoknak terméke. Azért teljesen elhibázott dolog volna, Marxék szerint, a társadalmunkat neheztelt aránytalanságok és bajok ellen a jog, a humanitás nevében küzdeni. Ezek az eszmék csak reflexek, gyöngé idealítások, árnyak, melyek ilyen nagy feladatokkal szemben számba se jöhetnek.

Marxnak téves felfogása van a szeretetről, mint társadalmi mozgató erőről. De nekik nincs is szükségük ilyen ideológikus erők közreműködésére, mert a társadalmi viszonyok szükségszerűen, az emberek akarától és iniciatívájától függetlenül is át fognak alakulni, mert bizonyos *természeti törvények uralma alatt állanak*. Így aztán Marxék fölvetése szerint a gegeli dialektikai törvény az etikai rugót fölöslegessé teszi. Marxék olyan állítólagos termelési törvény létezését feltételezik, melyek az erkölcsi együttjáró közreműködését kizárják. Marxnak és Engelnek téves nézetei vannak az önzés és az altruizmus szerepéről a társadalmi életben. Ma egyes bölcselek, etikusok és szo-

ciológusok mozgalmat indítottak, mely a nemzetgazdasági elmélet és gyakorlat etizálását tűzte ki célul. A marxisták ezen etizáló törekvésekről hallani sem akarnak.

A marxisták etikai nézetének részletes bírálata folyamán a szerző kimutatja, hogy Marx amoralizmus az anyagelvi alappal együtt megdőlt. Marx nagyon elszámította magát, — mondja a spencerista Stein is — mikor egész szociálfilozófiáját a materializmus futó-homok talajára építette. Az összes materiálisok közül a gazdasági viszonyoknak tulajdonít Marx legnagyobb befolyást az emberiség szellemi életére. Szerinte az etika is csak az ökonomiai viszonyok reflexe, epifenomenonja. Nincs önálló léte és jelentősége. Merő árny az etika, melynek az emberiség életében nagyon alárendelt szerep jutott. Állításait azonban nem bizonyítják, mint ahogy ezt nem is tehetik. A marxisták nem ismernek el semmiféle magasabb, osztályfölötti etikát, nem ismernek el általános érvényű, örök erkölcsi parancsokat, melyeknek erejével a társadalomra átalakítólag hatni lehetne. Nagymesterük, Engels, nyíltan hirdeti, hogy nincs lényeges különbség a jó és a rossz között: ami ma jó, az holnap rossz lehet és megfordítva — mert az etikai szabályok az ökonomiai viszonyokkal együtt változnak. Marxék szerint az emberiség egész története nem más, mint a mindenkori társadalmi osztályok küzdelme. E felfogásnak azonban ellentmond a történettudomány, mely nem ismer ilyen egyszerűsítést. A következő fejezet beláttatja velünk, hogy a Hegel-féle álokoskodás az etika közreműködését fölöslegessé nem teszi. Ezután azt vizsgálja a szerző, hogy a kapitalista termelés immánens törvényeinek nevezett Marx-féle feltételezésnek megfelel-e a valóság? A következő fejezetek kimutatják a szeretet és az igazságosság igazi szerepét a társadalmi kérdés megoldásában; az eszméket, mint a szociális tényezőket; azt, hogy Marxék és a mi marxistáink önmagunknak mondanak ellent; az egoizmus és az altruizmus kölcsönös viszonyát a mai társadalomban; s végül még azt is, hogy miképp lehet és kell az etikai tényező erejét hatványozni.

Második rész: A modern bölcselek szociáletikai iránya.

Könyvünk második része először azt a kudarcot mutatja be, mely az angol autonóm erkölcsletant a nemzetgazdasági életben érte.

Az ökonomia s az etika szoros összefüggésben volt a smithianizmusban, azonban ez az etika az autonóm etika volt s így kudarcot kellett vallania. Szerzőnk fejtegetései során bebizonyítja, hogy a többi etikai rendszerek sem jogosítanak bennünket több reményre. Az önzés rendkívüli mértékben megmetélyezte Smith Ádám etikáját és nemzetgazdaságát. É métevénynek káros hatásai csakhamar jelentkeztek. Az Istentől elvonatkozott etikai felfogás, mely az embert tette minden középpontjává, olyan önző irányba vitte az embereket, hogy a vilagnak a smithianizmus ábrándjából csakhamar ki kellett jözanodnia. A keresztény etika szurrogátomául Smith az ész, az elv, a lelkiismeret szavát, keblünk lakóját, a benső embert vette összes cselekedeteink nagy bírájává s tetteinek véghezvivőjéül. De be kell látnunk, hogy ezek az erők az önzéssel s az ember antiszociális hajlamaival szemben egészen tehetetlenek.

A második rész következő fejezet-csoportja bebizonyítja, hogy az újabb modern erkölcsbölcseleti rendszerek képtelenek a nemzetgazdaságtan és a nemzetgazdasági élet regenerációjára.

Miért nem képes Kant erkölestana a gazdaság- és társadalmi életre számbavehető irányt gyako- rolni? Ime, az első kérdés, melyre itt nemcsak kime- rítjük, hanem meggyőző választ is nyerünk. Schopen- hauer szigorúan megkritizálja Kant etikáját, pedig az etizáló szocialis irány céljaira az ő erkölcsbölese- lete is hasznavehető. Most Cumberlande, Pufendor- f, Shaftesbury, Comte Agoston és John Stuart Mill *altruista irány*-nak bírálását lapozzuk át. Ez az etika is az önzetlenséget hangoztatja, a szolidaritást hirdeti és a köznek javát állítja fel erkölcsi szabályul. Amde az altruizmus etikájának számos benső ellen- mondása van s csak esékély regeneratív erővel ren- delkezik. *A kulturhaladás etikájának* is számos híve van. A kulturhaladás etikája azon neveten alapul, hogy a kultúra haladása a legfőbb jó, amely semmi magasabbnak alárendelve nincsen s azért annak clo- mozdításában keresendő az erkölcsösség lényege és értéke. Dr. Jellieska ezen etikai felfogás híralata- kor Cathrein Gyozo és Fischer-Colbrie Ágoston mű- veire utal. Ezek beláttatják velünk, hogy a kultur- haladás etikája önzetlen és kitartó tevékenységre serkenteni nem képes. *Herbert Spencer* s általában a *Darwinizmus* etikáját sokan azon tényezők közé so- rozzák, melyek a társadalom bomlását és mai aldat- lan állapotát okozták. (Jodi, Cathrein!) Nyomukban elvve vált, hogy ha az ember a társadalom tevékeny- ségében becsülettel ki akarja venni a részét, nem kell egyebet tennie, mint a leghatározottabban keresni a maga előnyét.

A keresztény etika erejét és hivatását nagyon pró- bára teszik a mai társadalmi viszonyok. Am mi, akik e hatalmasan megépített alapon allunk, biztos és nyugodt szemmel tekintünk a jövő felé. Látna-látjuk, hogy a mi etikánk elhanyagolása és hiús elvetése vitte oly nagy válságha az emberiséget. A rettenetes zűrzavarból pedig bizony nincsen más kivezető út, mint visszatérni az elhagyott ösvényre. Mert vegtelennül igazak Jeremiás profétának szerzőnk által is idézett szavai:

«Tudjad es lassad, mily rossz es keserű, hogy el- hagytd a te Uradat es Istenedet, es hogy nincs nálad az én félelmem, ugymond a seregek Ura, Istene.» (Jer. 2. 19.) K. A.

HIREK.

Harangozói és sekrestyési teendőkre tanítók nem kötelezettek. Balas Lajos rozsnyói püspök úr öméltsá- ga 4275. sz. alatt legutóbbi körlevelében a követ- kező rendelkezést tette közzé: «A nagyméltóságú magyar püspöki kar folyó évi április 25. es 26. napjain tartott közös értekezletén a Kath. Tanügyi Tanács előterjesztésére a következő határozatot hozta:

«A püspöki kar kimondja, hogy a harangozas es sekrestyési teendők ellátására a tanítókat kötelezni nem kívánja. Azonban, ha valamely tanító a hit- községgel ez irányban külön megállapodni kíván, ebben sem a hitközség, sem a tanító szabadságát nem korlátozza, hanem az intézkedést rábizza a helyi iskolaszékre.»

E határozat értelmében egyházmegyem területére elrendelem, hogy a jövőben megválasztandó kántor- tanítók, kik a harangozástól való gondoskodást es a sekrestyési teendőket elvállalni nem akarják, azok végzésére ne kötelezessenek, hanem az iskolaszékek más módon gondoskodjanak a harangoztatási es sekrestyési teendők ellátásáról.

Amennyiben a kántortanítói díjlevél (javadalmi jegyzőkönyv) a főntérintett teendők elvégzése címén eddig külön díjazást állapított meg, az ille- teendőket nem végző kántortanítók jövőre e díja- zasban természetesen nem részesülnek.

Ennélfogva a jövőben kiírandó pályázatoknál a kántori kötelezettségek közül úgy a harangozói, mint sekrestyési teendők kihagyandók lesznek. Ha azonban a kántortanító mégis maga akar gondos- kodni ezen teendőkről, a hitközséggel, illetőleg az iskolaszékekkel ez irányban történő írásbeli megállá- podás a díjlevélben nem szerepelhet.

Azon már működő kántortanítók pedig, akik megválasztásuk alkalmával díjlevélileg szerződtek ezen teendőkre, vagy az eddigi gyakorlat, vagy az egyházlátogatás jegyzőkönyve kötik őket: ha ezen teendők ellátásáról tovább gondoskodni nem haj- landók, erre vonatkozó elhatározásukat iskolaszéki gyűlésen közölve, esetről-esetre terjesszék föl hoz- zám az iskolaszéki elnökök útján.

Igaz ugyan, hogy ez által oly helyeken, ahol a szóban levő teendők ellátása címén a kántortanító díjlevelében külön díjazás nem szerepelt, egyes hit- községekre az iskolai, vagy községi költségvetésbe fölveendő némi újabb terhek haramlanak: e megter- heltetés azonban távolról sincsen arányban azon erkölcsi károkkal, amelyek e teendők hanyag el- látásából, vagy azok ellátása körül támadó surló- dásokból származtak s a jövőben még inkább szár- maznának s az egyes hitközségek belbékéjét úgy a hitélet, mint a tan- es neveléstudgy mérhetetlen kárára folytonosan veszélyeztetik.

Remelem, hogy főt, lelkeskedő papjaim a nagy- méltóságú püspöki kar intencióit es az én jelen rendelkezéseimet teljesen meg fogják érteni es azok szellemében e fölszínre került kérdést a saját hatás- körükben tapintatosan es simán fogják kezelni es főpásztori várakozásomnak megfelelően megoldani.»

Az újvidéki róm. kath. espereskerület tanítósgának 1. évi október hó 16-án tartott ülésén hozott kö- vetkező két határozatát terjesztette fel a *Tanügyi Tanács*hoz: *Kleiner* Lajos kalocsai érseki helynök úr öméltsága:

1. A nagyméltóságú Püspök karnál hasson oda a Katholikus Tanügyi Tanács, hogy az egyidejűleg idcsatoltan beterjesztett javaslataiban foglalt Rend- szabályi fejezetek a Tanács kebelében egyházi es világi tanfériakból alakítandó vegyes bizottság által beható felülbíralás alapján a kiválnalmak lehető kielégítésével módosíttassanak.

2. A tanítók megélhetésének biztosítására a nagy- méltóságú Püspöki Karnál es a tanügyi kormány- nál mindaddig járjon közbe, amíg a törvényhozás tárgyalás elé nem fog egy oly értelmű törvény- javaslatot, melynek törvényt emelésével állami es nem állami tanító között minden különbség meg- szűnjék, a tanítósg egyformán a XI., X. es IX. rang- es fizetési osztályba soroztassék, továbbá a tanítók nyugdíja az egész vonalon az összes szol- galati évek számbavételével alapíttassék meg, azonkívül a tanítók özvegyeiről es árváiról a meg- felelő minősítésű állami köztisztviselőket törvénye- sen megillető gondoskodás biztosíttassék.

Követésre méltó példa. Csiffary Ágoston nádúj- falusi róm. kath. kántortanítónak a községi kép- viselőtestület 15 évi tevékeny es eredményes tanítói működésének elismeréséül évi 150 korona személyi pótlékot szavazott meg s azt 1913. január 1-től folyósítani is fogja. Önmagát dícséri Nádújfalu

község (Hevesmegye) lakosságának derék képviselő-testülete, amidőn buzgó tanítójának szorgalmas munkáját a község anyagi helyzetével szemben ily jelentékeny áldozattal és szép elismeréssel honorálja.

TÁJÉKOZTATÓ.

Többeknek. Az arcképes igazolványok érvényesítése iránt e hó végeig annál is inkább benyújtandók a kérvények a Magy. Kir. Államvasutak Vezérigazgatóságához, mert a később benyújtott kérvények figyelmen kívül hagyatnak s az illetők 1913. évre elveszítik jogosultságukat a kedvezményhez. — **Tanítói fizetések átutalása.** (Többeknek.) A fizeteskiegészítő államsegély átutalását a vallás- és közoktatásügyi miniszterium igen rövidesen elintézi. A késedelmések rendszeresen a közigazgatási bizottságnál történnek, ezért az átutalás késedelmzése esetén elsősorban az illetékes kir. tanfelügyelőséghez intézzen kérdést a helyi iskolaszék elnöke hivatalból, sürgetve az átutalás elintézését. S ha onnan azt a választ nyernék, hogy az ügy felterjesztett, akkor következhet csak az átutalás elintézésének sürgetése a miniszteriumban. Mindenesetre a tanügy érdeke is az, hogy a tanítók a fizeteskiegészítő államsegélyt rövid időn belül mindenkor megkapják. A kiutalás attól a naptól történik, amikor az illető az állást tényleg elfoglalja.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Tantestület. Válaszoltam. — **D. B.** A helyben bírtokos katolikus hívő, ha más községben lakik is, az illető községben a hitközségi iskolaadót fizetni köteles. Ettől semmi körülmény nem menti őt fel. — **G. J., H. F.** Válaszoltam. — **R. K. I.** Igen, folyamodjék a miniszteriumhoz. 2. Nem ismerjük. — **Sch. Gy.** Az iskolaszéki elnök úr utján folyamodjék a miniszteriumhoz. Igen. — **Sch. J. V.** Igen, a póttartalékba való helyezését kérheti. — **K. J.** Forduljon az illetékes tanfelügyelőséghez tájékoztatásért. — **K. A.** Nem törvényes. — **Sz. G.** Forduljon az iskolaszéki elnök úján kérelemmel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. A kérvényt a kir. tanfelügyelőség útján terjesszék fel. — **F. M.** Igen folyamodjék olyan módon, amint a magyar királyi államvasutakhoz. — **J. F.** Forduljon felvilágosításért az illetékes tanfelügyelőséghez. **Szüenidők.** 1. A tanév 10 hónapos. 2. A felügyeletet csak személyesen gyakorolhatja. Az iskolaszéki tag csak a tagokat megillető jogot gyakorolhatja. 3. A szabályzat megállapítja, hogy ki nem választható iskolaszéki tagga. — **B. J.** A nyugdíjas tanítók érdekében a katolikus Tanügyi Tanács elnöksége minden alkalommal szót emelt. — **S. F.** A készpénz járandóságnak és terménybeli járandóságnak egyformán 1/4 részét igényelheti az elődtől. Mindenesetre a befolyt terménybeli járandóságokat kimutatás alapján számolják el. — **Cz. A.** Az állás elfoglalásától illeti meg a fizetés. **R. B.** Kérjen utasításokat az egyházi főtanfelügyelőség-től. — **D. F.** Válaszoltam. — **Sz. A.** Kérjék a drágasági pótlékot az iskolaszéki elnök úján a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól. A kérvényt a királyi tanfelügyelőséghez nyújtják be. — **Sz. Gy.** Ha törzsfizetése 1000 vagy 1100 korona, a drágasági pótlék megilleti ha nem is élvez államsegélyt.

A «Fónagy-féle dustless» a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala útján szerzhető meg. Miért szükséges a fertőtlenítés «Fónagy-féle dustless»-szel? Sehol a művelt világon annyi piszkot, port és betegséget terjesztő bacillust nem kénytelen lenyelni a hivatalnok, tanító és tanuló, valamint a takarítást végző szolgálta, mint nálunk a hivatalokban és iskolákban. Ne csodálkozzunk tehát, hogy éppen a mi

hazánk népét pusztítja legnagyobb mértékben a sokféle betegség és különösen a tuberkulózis (tüdővész). Ezeket a nyavalyákat már az óvodában és iskolában szívja magába az apró gyermek, szomorúan látjuk a statisztika adataiból, hogy a halálesetek számának több mint fele iskolás gyermekekből kerül ki. A padlóról felszálló veszedelmes por, a hivatalban és iskolában hivatást teljesítő egyén szervezetébe is bekerül, megrontja és előbb-utóbb tönkre teszi azt. A hatóságok hivatottak elsősorban arra, hogy ezeken a szomorú állapotokon segítsenek; már van lehetőség a por álta' közvetített veszedelem megszüntetésére. Ennek tudatában a nagym. vall. és közoktatásügyi miniszter úr, az iskoláktól és egyéb intézetektől a «Fónagy-féle dustless»-ról egy évtized alatt gyűjtött tapasztalatokat beszerezte, a miniszterium kutatójában is kipróbálta e szert s az összes hivatottak egyetelmű hozzászólása alapján elrendelte annak kötelező használatát.

A «Fónagy-féle dustless» fertőtlenítőszer használata. A szőnyeggel bevont szerszámhoz 100—150 cm. nyél erősítendő. A szert kissé fel kell rázni, hogy annak állás közben a fenékre leülepedett nehezebb alkotórészei összevegyüljenek, ezután egy olyan edénybe öntendő, amelybe a szőnyeggel bevont kenő szerszám bemárható. A szerről jól beitatott szerszámmal a tisztára sepert padló vékonyan és egyenlően lesz bekenve. Mielőtt a bekenést padlóra vétenék, tiszta ronggyal ökvellenül szárazra feltörölendők, mert ha ez meg nem történik, úgy a padló keményebb részein rendszerint fennmaradt folyadék bepiszkolhatja a ruhát, cipőt. Az 1—2 hónapoként kopottnak mutató helyeket a piassava-seprővel való tisztára seprés után újból be kell kenni. A piassava-seprő használata ezért szükséges, mert ezzel takarítva, a padló állandóan tiszta marad, megtartja úde színét, míg más seprővel a hasadékokba lerakódó port és szennyet kihozni nem lehet, miáltal a padló lassanként sötét barnára változik. A hiányos kezelés folytan esetleg mutatózó hibákat kérjük velünk sürgősen közölni; minden kérdésre azonnal válaszolunk. Megrendelés. Keményfa (parquett) padlóra 8 □ méterre, fenyőfapadlóra 6 □ méterre számítandó 1 liter «Fónagy-féle dustless». Ha a padló évek óta van használatban, kissé kopott és a padlóközök kiszélesedtek, az esetben 5 □ méterre kell 1 litert számítani az első bekenéshez. Karbantartás céljára, ha rendszeren minden hónapban egyszer a kopottnak látszó részek kijavíttatnak, egy egész évre számítandó akkora mennyiségű szer, amekkora az első bekenéshez számítatik. Pl. ha az első bekenéshez 10 liter szükségeltetik, akkor a karbantartásra is 10 litert kell megrendelni, egész évre. Egy ember óránként 80 □ métert kenhet be. Szerszám annyi szükséges, ahány személy a bekenést végzi. Piassava-seprő minden szolgálta részére 1—1 darab. A megrendelésben kitüntetendő a legközelebbi vasúti, hajó vagy postaállomás, továbbá aláíráson kívül az intézet vagy község hivatali bélyegzőjével is ellátandó a megrendelőlevél. Árjegyzék: 1 liter «Fónagy-féle dustless» 1 korona, 1 szerszám 1 korona, 1 piassava-seprő 1.60 korona a postaköltség felszámításával. Hordóvételnél (180—200 liter) bérmentes szállítás, ingyen hordó. (A megrendelhető legkisebb mennyiség 5 liter). Bádogtartányok beszerzési árban, nagyság szerint lesznek felszámítva és franco visszaküldhetők. Megrendelések a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. intézendők.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Özdgére a «Népnevelő» f. évi 50-ik számában hirde-
tett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbították 1913.
január 5-ig. Osszjövedelem körülbelül 1600 kor. Kül-
önösen kezdő kántoroknak elég jövedelmező állás.
Amennyiben ezen kántortanítói állásra hirdetett pályázat
nem jarna eredménnyel, ezeselben csak a tanítói teend-
őkre ugyanazon határidővel 5 hónapra segédtanító,
vagy tanítónő kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és lakás.
Iskolaszék. 6 1—1

A mosondarnói róm. kath. iskolaszék 1913. jan. 3-ig
pályázatot hirdet a második tanítói állásra. Fértaiknál
sántorságban való jártasság, nőknél zeneismeret kíván-
tatik. Fizetése 1000 kor. és lakás egy szoba lúve. *Fé-
rika János,* plébános. 7 1—1

A batorkeszi kántortanítói állásra pályázatot hirde-
tünk. Javadalmazása: 14 kat. hold szántóföld, jelenleg
tele berbeadva 242 koronaért, másik fele pedig feles
művelésre kiadva, munkaváltság címén 140 kor., ma-
lombarivel, rözsehordás, trágyahordás megváltása 80 kor.,
házikert, vagy 20 kor. kertváltás, 300 kéve rözse, 15-5
hl. búza, 3-75 hl. roz, 200 kor. tandijátalány, alapít-
ványból 40 kor., párbér 44 kor., stóla 50 kor., esetleg
ostyasítés 30 kor.; három szoba, konyha, kamrából álló
lakás, pince, istálló, kocsiszín, magtár. Kötelességei:
az iskolaszéki elnök által kijelölendő egy tanteremben
tanítani, ismétlősök oktatása, kántori teendők helyben
és a filiálisokban, Gymnasiumi előképzettség, gregorián
énekben jártasság előnyös. Az 1913. január 20-án meg-
ejtendő választás alkalmával tartoznak a pályázók ma-
gukat kántori próbának alávetni, saját költségükön. Az
állás azonnal elfoglalandó. Okmányolt kérvények a róm.
kath. iskolaszék címére Bátorkeszi (Esztergom m.) jan.
15-ig beadandók. 1 1—1

A telki-i (Pest m.) róm. kath. fiókegyház kántortani-
tói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: megfelelő lakás
kerttel, 700 kor. államségély, 202-98 kor. a hitközségtől,
esetleges korpótlék az államtól és stóla, 14 méter
keményfa saját használatára és 10 méter a tanterem
fűtésére, 1200 □ól szántóföld. Kötelessége: az I—VI.
vegyes osztály tanítása és a kántori teendők vég-
zése. Tannyelv magyar-német. Választás 1913. januar
9-én délelőtt lesz. Okleveles tanítók kérvényüket 1913.
január 8-ig nagyságos *Pusztai Mátyás* plébános,
szentszéki tanácsos urhoz Budajenő (Pest m.) küldjék.
Személyes megjelenés előnyös. Az állás azonnal elfog-
lalandó. Megbízásból *Hálper János,* igazgató-tanító.
10 1—1

Csanádi egyházmegye.

Borosjenőre (Arad m.) róm. kath. segédkántor keres-
tetik véglegesítéssel 1913. január 5-én megtartandó vá-
lasztásig. Javadalma: lakás, megváltható teljes ellátás,
300 kor., stóla mintegy 500 kor. Kötelessége: díjlelél-
ben. Utiköltségüket önmaguk fizetik. *Dr. Sorbán Kornél*
esperes. 15 1—1

Segédkántort keresek. Pályázhatnak, oly jóhangú
egyének, kik orgonálásban jártasak; családös, nyug. ta-
nítók is. Ajánlatokat kérek címemre: *Vidor József* egyh.
karnagy Lugos. 13 1—1

Pécsi egyházmegye.

A geresdi (Baranya m.) osztálytanítói állásra pályá-
zatot hirdetek. Jövedelme: 1. 200 kor. a hitközségtől
¼ évenkint előre, 800 kor. államségély. 2. Természetben
lakás, 2 szoba, konyha, kamara, melléképületek, 3. 8 m³
kemény hasábfá az uradalomtól, amelyből a tanterem is
fűtendő. 4. Kertváltás 20 kor. Kötelességei díjlelél
srint. Pályázati határidő 1913. jan. 6. Választás jan. 10.
Pályázhatnak okl. férfi és nőtanítók. Az állás azonnal
elfoglalandó. Kérvények alulírott címre küldendők. Né-
met nyelv tudása kívánatos, de a tannyelv magyar.
Püspöklak (Baranya m.) Liebbald Lajos, plébános,
isksz. elnök. 8 1—1

Szatmári egyházmegye.

A mezőteremi róm. kath. népiskolánál ujonnan szer-
vezett tanítónői állásra 1913. január 5-ig pályázat hir-
dettetik. Javadalma államségély 900 kor., a hitközségtől
100 kor., 20 kor. kertilletmény, egy szoba, konyha és
előszobából álló lakás. Kötelességei a díjlelélben. Az
állás január 15-én elfoglalandó. Kérvények az iskolaszék-
hez címezve az esperesi hivatalba Szan-szlóra (Szat-
már m.) küldendők. 12 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A csakberényi (Fejér m.) róm. kath. népiskolánál
1913. január 11-ig osztálytanítói állásra pályázat hirde-
tetik. Pályázhatnak nők is. Jövedelme hitközségtől 615
kor.; államségély 385 kor., kertilletmény 20 kor. és egy
bütorozott szoba. Kötelessége a kijelölt osztályt vezetni,
a gyermekeket a templomba elkiserni és ott rájuk fel-
ügyelni. Ha férfitanító lesz megválasztva, kötelessége
lesz szükség esetén a kántort díjtalanul helyettesíteni.
A nőnek kézimunkát tanítani. Az állás azonnal elfog-
lalandó. Kérvények az elnökség címére küldendők.
Szabó József isksz. jegyző. 9 1—1

Szepesi püspöki megye.

Babini (Árva m., pósta Hrustin) róm. kath. tanítói
állomásra 1913. január 7-re pályázatot hirdetek. Jövede-
lem: az államtól 452 kor., a többit a község adja. Tö-
tul tudó tanítók és tanítónők pályázhatnak. *Dulya Fe-
renc,* elnök. 1907 2—2

Vanyovkai róm. kath. tanítói állomásra 1913. január
5-re pályázat hirdettek. Jövedelme: községtől 112 kor.,
államtól 888 kor. Tanítónők is pályázhatnak. *Iskolaszék.*
Hrustin, (Árva m.) 1908 2—2

A szepesmátyásfalvai róm. kath. kántortanítói állo-
másra 1913. jan. 8-ra pályázat hirdettek. Törvényes
fizetés, új lakás, tót nyelv ismerete megkívántatik. Jövö
tanévben megnyílik a másodtanítói állás is. Fölszerelt
folyamodványok szepesmátyásfalvi róm. kath. iskola-
székre u. p. Szepesófalú címzendők. *Iskolaszék.* 3 1—2

A alsóláposi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói
állomásra 1913. évi január hó 20-ra pályázat hirdettek.
Fizetés: a hitközségtől 748 kor., közel 6 kat. hold föld
s rét, bérlete 100 kor., 6 öl tüzfi hasábfá házhoz szállítva
72 kor. értékben, temetésekért átlag 80 kor. Rendes la-

kás s gazdasági épületek jó karban, ház mellett kert, legeltetési jog a község legelőjén. Korpótlék az államtól. Egyes kántori járandóságok 200—230 kor. Esetleg fogasztási szövetkezeti írásbeli munkálatokért 100 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Nős pályázók előnyben részesülnek. Közlebbi s részletes teendők jegyzőkönyvben megállapítatnak. Okmányokkal felszerelt folyamódványok az iskolaszék címére küldendők: Alsólápos, p. Nedec. *Az iskolaszék.* 2 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalvai (Vas m., posta Nagyfalva) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 2 szoba, éléskamra, konyha, pince, kert, gazdasági épületek, ingatlanok, 9½ hold 130 hitközségtől 502 állami 214 stóla meghatározott összeg 25, must 65-60 kor., rosz 4½ q. 63 kor. = 1000 kor. Magyar-német nyelv és orgonálásban teljes jártasság okvetlenül megkívánatik. Köteleességei díjlevél szerint. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvény címzendő plébániahivatalnak. 1849 3—3

Veszprémi egyházmegye.

A **vöröstói** (Veszprém m.) kántortanítói állásra 1913. január 7-én d. e. 10 órára pályázatot hirdet a róm. kath. iskolaszék. Javadalmazása: földhaszonérték 21.02 kor.; temetőkaszálys joga 4 kor.; legeltetési jog 6 kor.; 18 hl. rosz 144 kor.; 20 méter hasított tűzifa 100 kor.; hitközségtől 310 kor., földmunkaváltság 16 kor.; tandíjkárpótlás 32 kor.; ismétlőoktatásért 30 kor.; államszegély 337 kor.; stólajóvedelem 10 kor.; külön kántori fizetés 250 kor.; 2 konyhakert haszonértéke 20 kor.; összesen 1280 02 kor. Van kétszobás lakás gazdasági épületekkel, kuttal. Köteleességei díjlevél szerint. Tannyelv magyar. Istentisztelet nyelve német. Személyes megjelenés kívánatik, utiköltség nem térítetik meg. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények január 6-ig a vöröstói plébániahivatal címére u. p. Nagyvázsöny küldendők. 11 1—1

Nöfien, róm. kath. okleveles tanító azonnal fölvételi nyer egy kath. intézetben. Fizetés megegyezés szerint. Cím megíudható a szerkesztőségben. 5 1—5

MEGJELENT!

„KATHOLIKUS KÁNTOR“

Katholikus egyházzenei szaklap.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én, mindenkor kottamelléklettel.

Felelős szerkesztők:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
lfj. Buchner Antal	Eger, Gimnazium-út 3.
és	Előfizetési ára:
Luspay Kálmán	Félévre... 5 kor.

Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

MÁRCIUS 15.

megünneplésére alkalmas iskolai és ifjúsági egytelvönásos, igen könnyen s hatásosan előadható szindarabok. — 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** 4. **A hazatérő.** 5. **A honvéd.** Három füzet 2 korona. Ot füzet 3 korona, postai szállítással. Egy füzet 90 fillér, küldi 4 10—1

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 30—30
MULNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

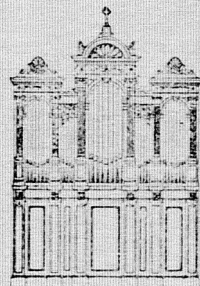
Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbölkúton (Esztergom m.)

1474—10

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, X., Szigligeti-u. 29.

Cs. és királyi udvari szállító.

A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitéve. Kedvező fizetési

feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít.

Mindenemű orgonajavításokat és hangolásokat lekiismeretes

és pontosággal teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

04 2—52

Krüger Aladár

ORGONASZÓ

Ki nem hallott volna már Coppée verseket szavalni önképzőkörök és egyesületek ünnepévein? Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy **Krüger Aladár az új magyar Coppée**, akinek **Ítélet-e, Busuió királyfi**-ja s a többi gyönyörű elbeszélő költeménye méltán foglal helyet a **Kovácsok sztrájkja**, vagy Coppée többi versei mellett. Ez a könyv valóságos áldás egyesületeknek, kongregációknak, önképzőköröknek. Egy költői szív pazarul szórja benne kincseit s a zárdai növendékleányok és a legényegyesületi kergeskezű munkások egyformán fognak benne szívük szerinti szavalni valót találni. De aki a verset a maga gyönyörködtetésére olvassa el csak, azt is el fogja bájolni **Krüger Aladár** vonzó poézise s az a nemes lelki harmónia, ami ezeknek a verseknek minden lapján keresztülesillog. A könyv olcsóbb és drágább kiadásban jelent meg, hogy megfeleljen, mint ajándékkönyv, s szolgálatot tegyen mint mindennapi használatra szánt könyv is.

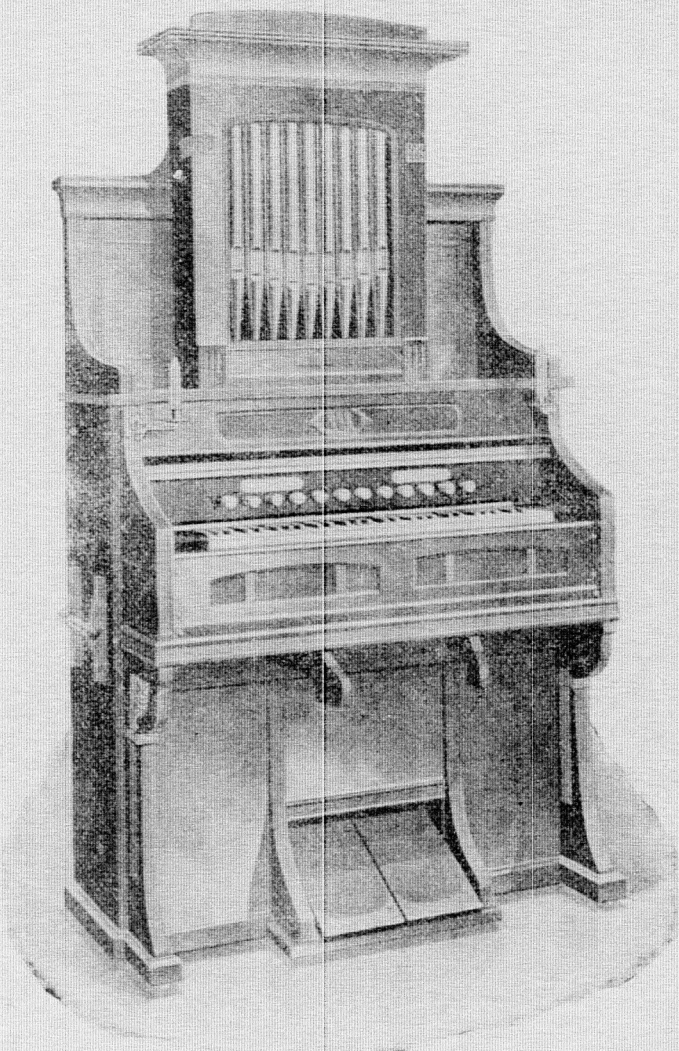
Ára 1 kor. 40 fill.

Díszkiadásban 2 kor. 40 fill.

Megrendelhető és kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedéseiben, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. szám és Szegeden, Kársz-utca 10. szám, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkelle-
 mesebb
 szórakoztató
 hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszö-
 rosen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valóságnak megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

